

MENTÁLHIGIÉNÉS CSALÁDKONZULENS MA
(Szakfelelős: Dr. Rosta Andrea PhD)

SZAKMAI GYAKORLAT
követelményrendszere
(2025-2026-os tanévtől kezdett hallgatók számára)

ÁLTALÁNOS TUDNIVALÓK

A szakmai gyakorlat elvárásai

- a) *Szakmai gyakorlat követelménye:* a hallgató képzése során 3 féléves terepgyakorlatot köteles elvégezni.¹
- b) *Időtartam:* összesen 160 óra.
- c) *Kreditérték:* összesen 10 kredit.
- d) *Helyszín, tereptanár*

A felsőoktatási intézmény által kidolgozott és jóváhagyott képzési program alapján előírt szakmai gyakorlat lehetséges terephelyszínei/tereptanárai:

- 1. Családkonzultációs segítői folyamatot végző intézmények: többek között gyermekjóléti és családsegítő központok; egészségügyi intézetek osztályai (addiktológia, drogambulancia, pszichiátria, gyermekpszichiátria, hospice, krónikus belgyógyászat, ápolási osztály); oktatási rendszeren belül pedagógiai szakszolgálat; szociális ellátó intézmények; gyermekeket, családokat segítő civil szervezetek, egyesületek, alapítványok; mentálhigiénés központok. Továbbá magánpraxis.
- 2. Tereptanárok: elsősorban végzett (vagy a képzést elvégző, dolgozatvédelem előtt álló) családkonzulens/családterapeuta, illetve végső esetben és egyéni elbírálásban olyan végzett pszichológus, mentálhigiénikus szakember, aki kimondottan családokkal/párokkal végez konzultációs folyamatot (nem egyéni folyamatot visz és nem pusztán szülőkonzultációs alkalmakat).²

- e) *A szakmai gyakorlatok struktúrája*

A szakmai gyakorlat három egymásra épülő részből áll a második szemesztertől kezdődően a negyedik szemeszterig, amelyekhez minden félévben gyakorlatkísérő/feldolgozó szeminárium kapcsolódik (lásd 1. táblázat).

¹ A hallgató a gyakorlat ideje alatt a gyakorlat során végzett munkájáért külön díjazásban nem részesül.

² Tereptanárnak a hallgató választhat a képzésben résztvevő és egyidejűleg a segítő gyakorlatban is dolgozó oktatók közül, ugyanakkor az oktató a felkérést nem köteles elfogadni. Ez mellett a hallgató saját munkahelyén esetlegesen rendelkezésre álló családkonzulensi lehetőségeket is megpályázhatja gyakorlólóhelyként.

A hallgatónak lehetősége van mindhárom gyakorlatot egy helyen elvégeznie, vagy akár különböző helyeken mindhármát. Fő irányként egy adott szemeszterben a hallgató a leigazolt és értékelt gyakorlatát egy helyen végzi el. Ugyanakkor több helyen és több társkonzulens mellett is gyakorolhatja a szakmát azzal a megkötéssel, hogy az egyetem egyetlen tereptanárral/mentorral tud szerződést kötni és díjazást adni egy adott szemeszteri időben.

1. táblázat Gyakorlat kísérő szeminárium

Gyakorlat	Kredit	Félév	Gyakorlatkísérő szeminárium	Kredit	Félév
Családkonzultációs gyakorlat terepen 1. (gyak.)	3	2 (tavaszi félév)	Terepgyakorlat kísérő szeminárium 1. (A családkonzultáció folyamata, helye és szerepe a szociális és gyermekvédelmi ellátásban) 15 óra	4	2
Családkonzultációs gyakorlat terepen 2. (gyak.)	3	3 (ősz félév)	Terepgyakorlat kísérő szeminárium 2. (A családkonzultációt támogató módszertani eszközök) 15 óra	4	3
Családkonzultációs gyakorlat terepen 3. (gyak.)	4	4 (tavaszi félév)	Terepgyakorlat kísérő szeminárium 3. (Esetfeldolgozó szupervízió) 30 óra	4	4

Adott terepgyakorlat kísérő szemináriumot az ahhoz kapcsolódó szakmai gyakorlat tárgy felvételével párhuzamosan kell végezni.

- f) Az egyes gyakorlatok csak egymást követően végezhetőek el.
- g) A hallgató – a tereptanárral megbeszélve – köteles egy adott családdal már megkezdett segítői folyamatot végig kísérni a gyakorlati idő lejártával is (későbbi gyakorlatok idejébe beszámítva annak további idejét). Emellett lehetősége van új esetekkel tovább folytatni a közös munkát vele (vagy elkezdni esetleg egy új tereptanárral az új gyakorlati időre vonatkozóan) szorgalmi időszakon kívül is, maximalizált óraszámban (lásd 2. táblázat). Ezen alkalmak szintén a következő gyakorlati időbe számítanak bele. A gyakorlatok adminisztratív elkülönítése a hallgató feladata.
- h) A hallgatók a választott gyakorlati terephelyükön a családokkal foglalkozó szakember munkafolyamataihoz igazodva, hetente minimum 2-4 órát (az egyes szemeszterek során összesen 40, 40, 80 órát) töltenek a gyakorlaton (igazodva a terephely kialakult munkarendjéhez).

2. táblázat Családkonzultációs gyakorlatok kerete

Gyakorlat	Kredit	Félév	Gyakorlat időtartama	Gyakorlat elvégzésének lehetősége		Feladat
				Szorgalmi időszakon kívül (szükség esetén)	Szorgalmi időszakban	
Családkonzultációs gyakorlat terepen 1. (gyak.)	3	2	40 ³ óra	-	40 óra	1) nagyjából részben megfigyelés tereptanár mellett 2) esetleg társvezetés tereptanár mellett (terep tanári mérlegelés és engedélyezés mellett)
Családkonzultációs gyakorlat terepen 2. (gyak.)	3	3	40 óra	max. 20 óra	min. 20 óra	1) nagyjából részben társvezetés tereptanár mellett 2) megfigyelés tereptanár mellett

³ A gyakorlati időbe beletartozik a terepen végzett családkonzultációs munka minden állomása: a konkrét segítői folyamat (ülések); az ülésekre való otthoni felkészülés; a tereptanárral/konzultánstárral folyó konkrét ülések előtti, illetve az ülések követő megbeszélés; a tereptanári és egyéb szakmai szupervízió (kivéve az esetkísérő szeminárium szupervíziója); továbbá a családkonzultációs munkával kapcsolatos otthoni és terephelyen végzett adminisztráció.

Családkonzultációs gyakorlat terepen 3. (gyak.)	4	4	80 óra	max. 40 óra	min. 40 óra	társvezetés tereptanárral és/vagy képzésben lévő hallgatótárssal, vagy egyéb szakmailag kompetens együttműködővel (szupervíziós kísérés mellett)
---	---	---	--------	----------------	-------------	--

A TEREPTANÁR⁴ FELADATA

A hallgató a tereptanár mellett tanul bele a családkonzultáció gyakorlati folyamatába. Feladata, hogy a hallgató szakmai- és szakmai személyiségfejlődését elősegítse, kísérje munkáját, szakmai elakadásaiban, kérdéseiben mentorálja, a hallgató terepen történő tanulását elősegítse. A tereptanár felelősséget vállal a saját terephelyén a gyakorlat megtervezéséért, megszervezéséért, levezetéséért, elemzéséért és értékeléséért. A tereptanár együttműködik a gyakorlatokért felelős intézeti oktatóval.

A tereptanár felelősséggel tartozik a rá bízott hallgató szakmai munkájáért, a szakma etika és jogi szabályainak betartatásáért, együttműködve a képzést végző kollégákkal.

Vállalja a gyakorlathoz szükséges feltételek optimális biztosítását, a hallgató munkájának szakmai vezetését. Hozzájárul, hogy a hallgató betekinthessen a szükséges dokumentációkba.

A hallgató számára biztosítja a segítő folyamat megfigyelését, a későbbiekben lehetőséget teremt a mellette folyó társvezetésre, továbbá a rá bízott hallgatónak más személyekkel folyó társvezetését szakmailag kíséri.

Lehetőséget ad a megfigyelt és résztvevői esetek szakmai elemzésére, ülések előtti, utáni konzultációjára, különös tekintettel a hallgatóban a megfigyelt ülés során keletkező érzésekre, gondolatokra, dilemmákra (pl. személyes érintettség, bevonódások, elakadások, személyes és szakmai kérdések).

Reflektál a hallgatónak az ülések előtti, utáni, és különösen az ülések alatt tapasztalt munkájára, együttműködésére, szupervízióra ad lehetőséget.

A hallgató által elkészített ülésösszegzők (lásd reflexív naplók) áttekintése, szükség esetén azokra módosító javaslatok tétele. Az ülések utáni reflektív naplók elkészítése a hallgató feladata. A megírásához szükséges információk megválaszolásával támogatja a hallgatót.

A hallgató esetbeszámoló/esettanulmány készítésében felmerülő esetleges kérdései megválaszolásában segítséget nyújt (a folyamathoz, az alkalmazott módszerhez, iskolákhoz, feladatokhoz kapcsolódó kérdések).

A tereptanár a folyamat egészében verbális értékelésével segíti a hallgató fejlődését, a gyakorlat végén ötfokozatú jeggyel és szöveges formában minősíti a hallgató szakmai munkáját.

A HALLGATÓ FELE MEGFOGALMAZOTT ELVÁRÁSOK

A hallgató maga keress szakmai gyakorlólé helyet magának, az előírt szakmai feltételek figyelembe vételével. A hallgató kijelöli és a Neptunba feltölti (a befogadó intézmény és tereptanár pontos adataival ellátott) terephely igényét (lásd Neptun dokumentáció⁵). Az adatok beszerzése a hallgató feladata. A kérvénye támogatott határozatával (lásd Neptun dokumentáció) kezdhetheti meg a gyakorlatát.

A szakmai gyakorlat konkrét helyének és időpontjának egyeztetése a tereptanárral a hallgató feladata.

A hallgató a szakmai gyakorlat teljesítését és minősítését (a gyakorlat befejezését követően) a kiajánlott (Neptun-dokumentáció) és kinyomtatott formanyomtatványon igazoltatja a

⁴ A mentortanár/terep tanár munkájáért külön díjazásban részesül a Kar által meghatározott mértékben és formában.

⁵ A továbbiakban Neptun-dokumentáció, mely több részből áll.

gyakorlatvezetővel, és nyújtja be az eredeti példányt a szak képzésért felelős intézet oktatásszervezőjének a megadott határidőig.

A hallgató a szakmai gyakorlatának igazolásának és minősítésének másolatát, vagy lefotózott és elektronikusan benyújtott változatát a terepgyakorlatkísérő szeminárium vezető oktatójának adja/küldi át a Neptunba rögzített értékelés miatt a megadott határidőig.

A hallgatói feladatok között: a megfigyelt és résztvevői családkonzultációs segítői folyamatokról írásos ülésbeszámoló (reflexív tevékenységnapló) készítése, majd ezeknek a kísérő szemináriumban való kiscsoportos feldolgozása, továbbá *esetbeszámoló dolgozat* írása és leadása a kötelező mellékletekkel.

Etikai és intézményi elvárások

A hallgató gyakornoki minőségében (is) köteles a családkonzultációs szakma által elvárt szakmai, etikai és jogi szabályokat betartani. A hallgató a gyakorlat ideje alatt alkalmazkodik az intézmény munkarendjéhez és a tereptanárral megbeszélte munkarendben végzi a terepgyakorlatát. A hallgatótól elvárt a kliensek, a tereptanár és intézménye, konzulens társa, valamint az Egyetem jó hírnevére tekintettel végeznie munkáját. Munkájában betartja a résztvevő felek által előírt határidőket és a terephelyszín által kívánt kereteket. Különösen figyel a titoktartási kötelezettségére.

A terepgyakorlaton folytatott munka dokumentációs háttér

„MhCsK MA terepgyakorlat, reflektív (tevékenység)napló családkonzulens munkához formula” és új családok/párok esetén az előzőn túl „MhCsK MA terepgyakorlat, 1. interjú formula” – a gyakorlat ideje alatt előírt az ezekben való munka. Ezt egészítheti ki a tereptanár által esetlegesen elvárt további dokumentációs háttér.

Az esetbeszámoló dolgozat szempontrendszer⁶

A hallgató adott félév gyakorlatát kísérő kurzusát egy dolgozattal zárja, melyben egy családi vagy párkapcsolati konzultáció (vagy szükséges személyi feltételek mellett – társunk végzettsége függvényében – családterápia/párterápia) esetét mutatja be. Az eset kapcsán nem előírás a lezárt eset, de minimum négy ülésnek kell megalapozni az eseteleírást.

A bemutatás tartalmi elemei:

1. A folyamat keretének bemutatása: társ bemutatása, időkeret, helyszín keret, ülések ideje és száma stb.
2. Az adott család/családtagok többszemponútú bemutatása (az adatvédelem figyelembe vételével).
3. A segítői folyamat bemutatása.
 - A család segítő folyamatba kerülésének implikációja. A család státusza a folyamatban (kötelező, küldött, önkéntes) és ennek esetleges következménye és hatása a közös munkára.
 - A család/pár, (a küldő), illetve a segítők által észlelt nehézségek, problémák szakmai bemutatása.
 - A motivációval, ellenállással való munka reflexiója.
 - Első interjú bemutatása.
 - A cél kiválasztásának folyamata, a célok megfogalmazása.
 - A szerződés technikai és tartalmi részletezése.

⁶ A dolgozat a képzésben előírt szakdolgozat megírásához nyújt előzetes tapasztalatot. A dolgozat megírásához további szempontok találhatók a szak „szakdolgozati és záróvizsga útmutatója” III. fejezetében (elérhető a kari honlapon).

- A segítő folyamatban használt intervenciók, iskolák, beavatkozó modellek, szemléletek, módszerek, eszközök általános bemutatása.
- A folyamat megvalósulásának konkrét bemutatása – az ülések története: konkrét intervenciók (mögöttes céljai és eredményei), konkrétan használt módszerek, szemléletek, eszközök, iskolák stb. az esetre vonatkoztatva. Jól elkülöníthetően a szakemberek munkájának bemutatása, illetve a családi változtatások, változások vagy elakadások bemutatása.
- Az elért eredményekre vagy eredménytelenségre történő összegző reflexió. A folyamat értékelése.

4. A hallgató saját emberi és szakmai részvételének önreflexiója.

A dolgozat terjedelme 5-7 oldal a szakdolgozati útmutatóban előírt formai követelményeknek megfelelően. A beadandó dolgozat az ülések utáni reflektív naplókra kell, hogy épüljön. Ezeket minden ülés után el kell készítenie a hallgatónak.

A dolgozatot – a szeminárium vezető igénye és egyeztetése szerint – nyomtatott vagy elektronikus formában lehet beadni.

Kötelező mellékletek: a dolgozathoz – a választott esetről készült – összes ülésnapló mellékletként való csatolása (dolgozatban megnevezve: melléklet 1.), (lásd reflektív ülésnaplók). Továbbá a félév gyakorlatáról készített és aláírással hitelesített statisztikai összegzés csatolása (dolgozatban megnevezve: melléklet 2.), (lásd „Mentálhigiénés Családkonzultáció szakmai gyakorlat összesítő” dokumentum).

A szakmai gyakorlólé hely kiválasztása

A szakmai gyakorlat teljesítése érdekében a hallgatók elsősorban maguk keresnek alkalmas gyakorlólé helyet (melyet előzetes szakmai ellenőrzést követően el kell fogadtatnia a gyakorlatokért felelős intézeti oktatóval), eredménytelenség esetén a PPKE BTK-val korábban szerződött intézmények/terep tanárok listájáról választhatnak a hallgatók opcionális terephelyet. Ezen gyakorlólé helyek számát – a hallgatói visszajelzések alapján – folyamatosan bővítjük, ugyanakkor a gyakorlólé hely adatbázis nem garantálja azt, hogy a hallgatót éppen aktuálisan tudja/akarja-e fogadni a listán megtalálható konkrét terephely. Ezért, a képzésért felelős Intézet nem tud felelősséget vállalni.

A szakmai gyakorlat szervezettsége és dokumentációja

A hallgató a szakmai gyakorlati kérvényét a Neptun tanulmányi rendszeren keresztül nyújtja be, a Neptunban rendelkezésre álló dokumentációs formanyomtatványon (Neptun-dokumentáció). A hallgató a gyakorlati helyszínválasztás engedélyezése miatt a Neptun rendszerbe feltölti a kérvényét, a választott gyakorlati intézmény és a terep tanár adataival. Utóbbiak beszerzése a hallgató feladata.

A gyakorlólé hely megfeleléségét, illetve alkalmasságát a szakmai gyakorlatért felelős oktató ellenőrzi, engedélyezi. Ezt a megadott határidő után a gyakorlatokért felelős oktató szintén a Neptun rendszerben engedélyezi. A döntéséről a hallgató „Határozat” formájában kap értesítést a Neptunon keresztül (Neptun-dokumentáció).

A Neptun-dokumentáció részét képezi a szakmai gyakorlat igazolására és értékelésére szolgáló formanyomtatvány, melyet az engedélyezést követően tudják letölteni a hallgatók. A hallgatók feladata és felelőssége ezek kitöltése a terep tanárral és visszajuttatása az oktatási szervezeti egységbe a gyakorlat végeztével. Az Intézethez rendelt oktatásszervező a vizsgaidőszak során a Tanulmányi Osztály által létrehozott táblázatban összesítve elküldi a tanulmányi előadók részére az adott félév során szakmai gyakorlatot teljesített hallgatók adatait. A Tanulmányi

Osztály rögzíti a Neptun rendszerben a szakmai gyakorlathoz kapcsolódó információkat, és archiválja a hallgató személyi anyagában a határozatot és mellékleteit.

A gyakorlatokkal kapcsolatos minden tennivalóról és a leadási határidőkről a következő szemeszterre vonatkozóan, az aktuális szemeszter végén tájékoztatást kapnak a hallgatók a Neptun rendszeren keresztül az oktatásszervezőtől.

Szakmai gyakorlat teljesítése

A szakmai gyakorlatot az ahhoz kapcsolódó terepgyakorlat kísérő szeminárium felvételével párhuzamosan kell végezni. Az 1, 2, 3 gyakorlatok egymást követő sorrendben végzendők el. Amennyiben a hallgató a terepgyakorlatot és feladatait határidőig nem tudja teljesíteni, és/vagy a tereptanár minősítésében nem érte el munkája a megfelelő minősítést, úgy a tárgyat nem teljesítette, s nem tudja elkezdni a következő gyakorlatát sem.

Ellenőrzés

A Tanulmányi Osztály a vizsgaidőszak utolsó hetében köteles ellenőrizni, hogy mely hallgatók szakmai gyakorlati igazolása hiányzik. Azon hallgatóknak, akiknek hiányos vagy teljes egészében hiányzik a szakmai gyakorlati dokumentációjuk, a végső abszolutórium nem állítható ki.

A SZAKMAI GYAKORLATON NYÚJTOTT HALLGATÓI TELJESÍTMÉNY ÉRTÉKELÉSI MÓDSZEREI

„Családkonzultációs gyakorlat terepen” című kurzus

A hallgató gyakorlati munkáját, tudását és részvételi aktivitását az őt segítő tereptanár hivatott értékelni bizonyos szempontok (elméleti felkészültség, módszertani tudás, motiváció, szakmai és személyes készségek, etikai és jogi előírások betartása stb.) alapján öt fokozatú értékelési rendszerben, továbbá rövid szöveges reflexióban kitér a hallgató működésére. Az igazolás és minősítés formai mintája előre elkészített nyomtatványban rögzített (Neptun-dokumentáció), melyet a tereptanárnak a hallgató ad át, és a hallgatón keresztül jut vissza az oktatási intézetbe a megadott határidőig.

A terepgyakorlatot kísérő szeminárium vezetője a teljesítésigazolás alapján a Neptun rendszerben:

1. aláírásával („aláírás megadása” mezőre kattintva a Neptunban) elfogadja a szakmai gyakorlat teljesítését,
2. rögzíti a tereptanár értékeléséből adódó ötfokozatú minősítést.

„Terepgyakorlat kísérő szeminárium” című kurzus

A hallgató felkészülését és a gyakorlatok tapasztalatainak feldolgozását segítő három gyakorlatkísérő szeminárium zárófeladata a gyakorlat eseteiből kiválasztott esetleírás, a megadott szempontok alapján elkészítve. A három dolgozat alapjául szolgáló eset nem lehet ugyanazon eset folytatása, még ha a hallgató két gyakorlati időben is dolgozott ugyanazon családdal vagy párral, továbbá nem lehet egyik sem későbbi szakdolgozata esete. Három különböző esetet kell a hallgatónak bemutatnia a három kötelező gyakorlat záródolgozataként. Az esetleírásokban elvárt a családkonzultációs folyamat pontos, értelmező leírása; a folyamat során alkalmazott módszerek és mögöttes pszichológiai, családterápiás elméletek/modellek feltárása; személyes szakmai jelenlétre és saját munkára történő önreflexió.

A gyakorlati dolgozatokat a gyakorlatkísérő szeminárium oktatója minősíti ötfokozatú értékelési skálán, és jegyzi be a Neptun tanulmányi rendszerbe.

MELLÉKLET 1.

CSALÁDKONZULTÁCIÓS GYAKORLAT TEREPEEN 1-2-3

Családkonzultációs gyakorlat terepen 1. gyakorlat (kisgyakorlat)

Tanulmányi időszaka: 2. félév

Időtartama: 40 óra, amelyhez 15 óra gyakorlatkísérő szeminárium kapcsolódik.

A 40 órába beletartozik a terepen végzett családkonzulens munka minden állomása: a konkrét segítői folyamat (ülések); az ülésekre való otthoni felkészülés; a tereptanárral/konzulensstárssal történő konkrét ülések előtti, illetve az üléseket követő megbeszélés; a tereptanári és egyéb szakmai szupervízió (kivéve az esetkísérő szeminárium szupervíziója); továbbá a családkonzulens munkával kapcsolatos otthoni és terephelyen végzett adminisztráció.

Helyszíne: lásd korábban „Általános tudnivalók”, ugyanakkor javasolt intézményi, kitüntetetten a szociális és gyermekvédelmi ellátásban dolgozó intézmények.

Javasolt beosztása: szakmai gyakorlóhelyen hetente min. 2 órában a félév 12 hetén át, illetve igazodva a fogadó intézmény/tereptanár munkájának időbeosztásához.

Célja: a terepgyakorlat lehetővé teszi, hogy a hallgatók megismerjék a családi problémák gyakorlatban megjelenő formáit.

Saját szakmai családkonzultáns tapasztalatok megszerzésének megkezdése, és a megfigyelt családterápiás esetek szakmai reflexiója, ezen belül különösen a megfigyelő pozícióban lévő hallgató önreflexiós képességének, a tapasztalatok reflektálni tudásának kiépítése, megerősítése

Formája: tereptanár mellett a családkonzultációs munka megfigyelése; esetleg tereptanári döntés alapján (a hallgatói szakmai előmenetelének tükrében) „társvezetés” elkezdése.

A gyakorlat feladata: a hallgató megismerkedjen a családkonzultációs folyamat gyakorlatban megvalósuló protokolljával; beazonosítsa a klientúra sajátosságait, visszatérő problémáit, elakadásait, illetve betekintést nyerjen nehézségekhez igazodó segítő módszerekbe, eljárásokba, eszközökbe.

A szakmai tapasztalatokon túl kitüntetett feladata a hallgatónak, hogy rálásson saját szakmai jelenléte reflektív és kritikus értékelésének lehetőségeibe, kompetenciahatába, a személyes élettapasztalata és önismerete figyelembevételével.

A megfigyelt (és résztvevői) családkonzultációs segítői folyamatokról írásos ülésbeszámolók (*reflexív tevékenységnaplók*) készítése, majd ezeknek a kísérő szemináriumban való kiscsoportos feldolgozása, továbbá kiválasztott esetből *esetbeszámoló dolgozat* írása és leadása a kötelező mellékletekkel együtt.

Családok és ülések száma: elvárt min. 2 család, min. összesen 8-12 üléssel.

Családkonzultációs gyakorlat terepen 2. gyakorlat (kisgyakorlat)

Tanulmányi időszaka: 3. félév

Időtartama: 40 óra, amelyhez 15 óra gyakorlatkísérő szeminárium kapcsolódik.

A 40 órába beletartozik a terepen végzett családkonzulens munka minden állomása: a konkrét segítői folyamat (ülések); az ülésekre való otthoni felkészülés; a tereptanárral/konzulensstárssal történő konkrét ülések előtti, illetve az üléseket követő megbeszélés; a tereptanári és egyéb szakmai szupervízió (kivéve az esetkísérő szeminárium szupervíziója); továbbá a családkonzulens munkával kapcsolatos otthoni és terephelyen végzett adminisztráció.

Helyszíne: lásd korábban „Általános tudnivalók”.

Javasolt beosztása: szakmai gyakorlóhelyen hetente min. 2 órában a félév 12 hetén át, illetve igazodva a fogadó intézmény/terep tanár munkájának időbeosztásához. A hallgatóknak lehetőségük van a második gyakorlathoz kapcsolódó folyamatokat a szorgalmi időszakon kívüli időben is hivatalosan megkezdeni a tereptanár irányítása mellett. (A terephely fogadóképessége alapján a nyári vizsgaidőszakban és a nyári szünetben.) Az így végzett gyakorlati munka a következő szemeszter gyakorlatkísérő szemináriumi alkalmán kerül feldolgozásra, a folyamatról írt reflektív beszámolók (esetbeszámolók) alapján. A szorgalmi időszakon kívülre eső gyakorlaton eltöltött idő a következő szakmai gyakorlat-időbe számítható be, a hallgató adminisztrációja és a tereptanár igazolása alapján. Ebben az időszakban elvégzett szakmai gyakorlatban maximum 20 óra számolható el az adott félévben előírt 40 órából.

Célja: saját szakmai családkonzultáns tapasztalatok megszerzésének folytatása, a megfigyelt családterápiás esetek szakmai reflexiója, ezen belül különösen a megfigyelő pozícióban lévő hallgató önreflexiós képességének, a tapasztalatok reflektálni tudásának kiépítése, megerősítése. Elkezdni (vagy folytatni) a társvezetéssel zajló családkonzultációs folyamatot. A társvezetéses családkonzultációk fő célja a folyamat során alkalmazott szakmai, módszertani, kommunikációs eszközök és ezek pszichológiai vonatkozásainak megismerése és alkalmazásának megtanulása, a hozott családi problémák szélesebb összefüggésekben való elhelyezése.

Formája: tereptanár mellett folytatni a családkonzultációs munka megfigyelését; elkezdni és/vagy tágítani a tereptanár melletti társvezetést.

A gyakorlat feladata: a hallgató a kliensekkel való közös munkában saját tapasztalatokat szerezzen elméleti tudásának használhatóságáról, tudása aktivitási lehetőségeiről; kommunikációs és kérdezőtechnikájáról; a tanult eljárások, módszerek, eszközök gyakorlati használatáról és sokszínűségéről; a társkonzultációs folyamat lehetőségeiről, beleértve annak előnyeit és korlátjait. A szakmai tapasztalatokon túl kitüntetett feladata a hallgatónak, hogy betekintést nyerjen saját kompetenciahatáraitól, érzelmi terhelhetőségéről. A hallgató a tereptanár mellett és irányításával bekapcsolódik az ügyfelekkel folyó munkába. Részt vesz az intézményhez érkezést követő első interjú felvételében, a családi kontextus vizsgálatában (családi környezet, működés felmérésével), hipotézisek alakításában, a támpontok értékelő feldolgozásában, az intervenció terv elkészítésében és az ülések lefolytatásában, összegzésében. A megfigyelt és résztvevői családkonzultációs segítői folyamatokról írásos ülésbeszámolók (*reflexív tevékenységnaplók*) készítése, majd ezeknek a kísérő szemináriumban

való kiscsoportos feldolgozása, továbbá kiválasztott esetből *esetbeszámoló dolgozat* írása és leadása a kötelező mellékletekkel együtt.

Családok és ülések száma: elvárt min. 2 család, min. összesen 8-12 üléssel.

Családkonzultációs gyakorlat terepen 3. gyakorlat (nagygyakorlat)

Tanulmányi időszaka: 4. félév

Időtartama: 80 óra, amelyhez 30 óra gyakorlatkísérő szeminárium kapcsolódik.

A 80 órába beletartozik a terepen végzett családkonzulens munka minden állomása: a konkrét segítői folyamat (ülések); az ülésekre való otthoni felkészülés; a tereptanárral/konzulensstárssal történő konkrét ülések előtti, illetve az üléseket követő megbeszélés; a tereptanári és egyéb szakmai szupervízió (kivéve az esetkísérő szeminárium szupervíziója); továbbá a családkonzulens munkával kapcsolatos otthoni és terephelyen végzett adminisztráció.

Helyszíne: lásd korábban „Általános tudnivalók”.

Javasolt beosztása: szakmai gyakorlóhelyen hetente min. 4 órában a félév 12 hetén át, illetve igazodva a fogadó intézmény/tereptanár munkájának időbeosztásához.

A szakmai gyakorlaton vitt esetek folytonossága végett, valamint a hallgatói terheltség eloszlása érdekében a nagygyakorlat szintén megkezdhető a szorgalmi időszakon kívül. (A terephely fogadóképessége alapján a téli vizsgaidőszakban és a téli szünetben.) Az így végzett gyakorlati munka a következő szemeszter gyakorlatkísérő szemináriumi alkalmán kerül feldolgozásra, a folyamatról írt reflektív beszámolók (esetbeszámolók) alapján. A szorgalmi időszakon kívülre eső gyakorlaton eltöltött idő a következő szakmai gyakorlat-időbe számítható be, a hallgató adminisztrációja és a tereptanár igazolása alapján. Utóbbi időszakban elvégzett szakmai gyakorlatban maximum 40 óra számolható el az adott félévben előírt 80 órából.

Célja: a családkonzultációs ismeretek és készségek gyakorlati alkalmazása, a képzés során megszerzett ismeretek, készségek, a szemlélet, a tanult különböző tudományos elméletek és módszerek integrációja és beépítése a konzultációs gyakorlati tevékenységbe.

Az önálló konzultációk vezetéséhez a családok szociális kompetenciáinak és megküzdési képességének erősítéséhez szükséges konzultációs, valamint az elakadások feloldásához szükséges technikák készségszintű alkalmazásának begyakorlása. A szakmai készségek fejlesztésének, a személyes kompetencia megtapasztalásának, a hallgató reflektív kapacitása erősítésének elősegítése. A hallgató szakdolgozatához szükséges esettanulmányt megalapozó családkonzultációs munka vitele.

Formája: tereptanárral-, hallgatótárssal vagy egyéb szakmai közreműködővel párban, társvezetésben folyó családkonzultációs folyamat vitele (szupervíziós kíséréssel).

A gyakorlat feladata: a terepgyakorlat lehetővé teszi, hogy a hallgatók együtt dolgozzanak gyakorlati szakemberekkel, akik mellett elsajátíthatják a szakma fogásait. A hallgató a tereptanár mellett és/vagy irányítása mellett végzi az ügyfelekkel folyó munkát.

Részt vesz a segítő folyamatba érkezést követő első interjú felvételében, a családi kontextus vizsgálatában (családi környezet, működés felmérésével), hipotézisek alakításában, a

támpontok értékelő feldolgozásában, az intervenciók terv elkészítésében és az ülések lefolytatásában, összegzésében.

A résztvevői családkonzultációs segítői folyamatokról írásos ülésbeszámolók (*reflexív tevékenységnaplók*) készítése, majd ezeknek a kísérő szemináriumban való kiscsoportos feldolgozása, továbbá saját esetvitelből kiválasztva *esetbeszámoló dolgozat* készítése és leadása a kötelező mellékletekkel együtt.

Családok és ülések száma: elvárt min. 3 család, min. összesen 12-18 üléssel.

MELLÉKLET 2.

LÉPÉSEK, FELADATOK, SZÜKSÉGES DOKUMENTÁCIÓS TEVÉKENYSÉG

Hallgatói – Tereptanári - Intézeti feladatok

Milyen feladathoz kapcsolódó?	Hallgatói feladat	Tereptanári feladat/támogatás	A szak oktatásáért felelős Intézet feladata
Terephelyválasztás [Neptun-dokumentáció része 903B KSZGY BTK adatlap]	1. tereptanár keresés- és felkérés szakmai gyakorlat vezetésére 3. neptun rendszerből letölteni a terephely bejelentésére szolgáló dokumentumot [903B KSZGY BTK adatlap] 4. a dokumentumban kért tereptanári és befogadó intézményi adatok beszerzése a tereptanártól 6. a hallgatói, továbbá a befogadó intézményi és tereptanári adatok kitöltése 7. a kitöltött dokumentáció feltöltése a neptumba a megjelölt határidőig ⁷	2. a szakmai gyakorlat vezetésének elfogadása 5. a tereptanári és befogadó intézményi adatok rendelkezésre bocsátása a hallgató részére	8. a szak képzéséért felelős oktatási egység oktatásszervezője összegyűjti a hallgatók terephelyválasztási adatlapjait és továbbítja az engedélyeztetést végző gyakorlatokért felelős oktatónak 9. a szak gyakorlataiért felelős oktatója szakmailag ellenőrzi, majd engedélyezi a terephelyet a neptunon keresztül [903B KSZGY BTK adatlap, „Határozat” rész]
Ülések részletezése [„Reflektív (tevékenység)napló családkonzultációs munkához” dokumentum]	1. elkészítése ülésenként 3. csatolni a félévi esetbeszámoló dolgozathoz az összes, adott esethez tartozó ülésbeszámolókat, majd a féléves záródolgozatot beadni a megjelölt határidőig ⁸	2. átnézése és szükség esetén módosító javaslatok megtétele	
Szakmai gyakorlat összesítő [„Mentálhigiénés Családkonzultáció szakmai gyakorlat összesítő” dokumentum]	1. a féléves szakmai gyakorlat tevékenységének statisztikai rögzítése 2. tereptanári aláírás beszerzése 4. hallgatói aláírása és leadása a félévi beadandó dolgozathoz csatolva a megjelölt határidőig ⁹	3. ellenőrzése és tereptanár részéről aláírása	

⁷ Az előzetesen megadott határidőig való nem teljesítés, a gyakorlat elvégzésének lehetőségét kizárja. Ezt követően kapja meg a hallgató a neptunban a gyakorlólé hely elfogadásának határozatát a szakmai ellenőrzést végző oktatótól.

⁸ Az előzetesen megadott határidőig való nem teljesítés, a gyakorlat elvégzésének lehetőségét kizárja.

⁹ Az előzetesen megadott határidőig való nem teljesítés, a gyakorlat elvégzésének lehetőségét kizárja.

Szakmai gyakorlat igazolása [Neptun-dokumentáció része 903B KSZGY BTK adatlap „szakmai gyakorlóhely tölti ki” rész]	1. neptun rendszerből letöltése 2. tereptanárnak kitöltésre átadása 4. a képzésért felelős oktatási egység oktatásszervezője részére a kitöltött dokumentum visszajuttatása eredeti példányban a megjelölt határidőig ¹⁰ 6. a gyakorlatot kísérő szeminárium vezetője számára a másolati példány átadása a megjelölt határidőig ¹¹	3. igazolása a gyakorlat elvégzésének – időtartam, elvégzett feladat, jegy megadása (a dokumentum kitöltése)	
Szakmai gyakorlat értékelése [Neptun-dokumentáció része: 903B KSZGY BTK adatlap] „szakmai gyakorlóhely tölti ki” rész)	1. neptun rendszerből letöltése 2. tereptanárnak kitöltésre átadása 4. a képzésért felelős oktatási egység oktatásszervezője részére a kitöltött dokumentum visszajuttatása eredeti példányban a megjelölt határidőig ¹² 6. a gyakorlatot kísérő szeminárium vezetője számára a másolati példány átadása/átküldése a megjelölt határidőig ¹³	3. a hallgató szöveges értékelése és tereptanári aláírás (a dokumentum kitöltése)	
A hallgató szakmai gyakorlatának igazolása össztanulmányi kötelezettségének igazolására [903B KSZGY BTK adatlap]			1. a szak képzéséért felelős oktatási egység oktatásszervezője a Tanulmányi Osztály felé lejelenti a hallgatói gyakorlat elvégzését [903B KSZGY BTK adatlap] 2. a Tanulmányi Osztály rögzíti a Neptun rendszerben a szakmai gyakorlathoz kapcsolódó információkat, és archiválja a hallgató személyi anyagában a határozatot és mellékleteit

Érvényes: 2026. szeptember elseje napjától visszavonásig.

¹⁰ Az előzetesen megadott határidőig való nem teljesítés, a gyakorlat elvégzésének lehetőségét kizárja.

¹¹ Az előzetesen megadott határidőig való nem teljesítés, a gyakorlat elvégzésének lehetőségét kizárja.

¹² Az előzetesen megadott határidőig való nem teljesítés, a gyakorlat elvégzésének lehetőségét kizárja.

¹³ Az előzetesen megadott határidőig való nem teljesítés, a gyakorlat elvégzésének lehetőségét kizárja.